

Vergaderjaar 2012–2013

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1012

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 februari 2013

Onlangs verscheen het tweede formele voortgangsrapport van de Europese Commissie over de implementatie van de maatregelen van het steunprogramma van het ESM voor de Spaanse bankensector. Het rapport is gebaseerd op de missie van de Europese Commissie en de ECB van 28 januari tot 1 februari 2013, waaraan ook het ESM en de European Banking Authority (EBA) deelnamen. Het IMF neemt niet deel aan het steunpakket voor de Spaanse bankensector en daarom is er in dit geval geen sprake van een Trojka. Het IMF is wel betrokken in de vorm van technische assistentie, waaronder voor de vaststelling en de monitoring van de conditionaliteit. Het IMF voerde een missie uit van 25 januari tot 1 februari 2013. Dit voortgangsrapport is nog niet beschikbaar en zal naar verwachting begin maart beschikbaar komen.

Door middel van deze brief wil ik u informeren over de uitkomsten van de tweede voortgangsrapportage van de Europese Commissie. Het volledig voortgangsrapport is op het moment van schrijven nog niet openbaar. Op 4 februari jl. gaven de Europese Commissie en de ECB, evenals het IMF een publieke verklaring af over de conclusies van de missie naar Spanje. U vindt deze verklaringen in de bijlage¹. Er is geen uitkering van een tranche verbonden aan de uitkomsten van deze missie.

Voorgeschiedenis

Zoals toegelicht in de brief over het Spaanse programma voor bankensteun (d.d. 11 juli 2012 met Kamerstuk 21 501-07, nr. 932), bestaat de aanpak voor de Spaanse bankensector uit drie fases. In de eerste fase is een waardering gemaakt van de boekhoudkundige en economische waarde van de activa op de boeken van de individuele banken. Ook zijn er stresstesten uitgevoerd op basis van deze waardering. Deze fase is reeds afgerond. De *bottom-up* stress test concludeerde dat er een kapitaalttekort bestond van 59 miljard euro bij de onderzochte banken. De tweede fase

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

bestond uit het vaststellen van plannen voor herstructurering of afwikkeling van Spaanse banken, inclusief het opschonen van balansen. In de laatste fase vindt op basis van deze plannen de uitvoering van herkapitalisatie, herstructurering en afwikkeling plaats.

Conclusies Voortgangsrapportage

De MoU, waarin de conditionaliteit voor deze steun is vastgelegd, bevat zowel de instellingsspecifieke conditionaliteit als de horizontale conditionaliteit voor de gehele financiële sector. Daarnaast is ook opgenomen dat de voortgang van de afspraken die zijn gemaakt in het kader van het Europees Semester, waaronder de buitensporigtekortprocedure en de macro-economische onevenwichtigheidsprocedure, nauw en op reguliere basis gemonitord zullen worden, parallel aan het reviewproces voor de conditionaliteit voor de bankensector. Publieke steunmaatregelen moeten ook aan de EU staatssteunkaders en conditionaliteit voldoen.

Instellingsspecifieke conditionaliteit

De bank-specifieke conditionaliteit kent drie stappen: (i) beoordeling van de kwaliteit van activa van de bank en een individuele stress test om de kapitaalbehoefte vast te stellen; (ii) verplaatsen van de zwaar verliesgevende activa naar een «bad bank»; en (iii) opstellen van de herstructureringsplannen en vaststelling van de *burden sharing* afspraken.

De tweede voortgangsrapportage van de Europese Commissie concludeert dat op alle drie componenten van de instellingsspecifieke conditionaliteit verdere vooruitgang is geboekt. Met betrekking tot de beoordeling van de kwaliteit van activa en de individuele stress testen concludeert de Europese Commissie dat de onderliggende aannames die destijds hiervoor opgesteld zijn valide blijven. Zoals ook gemeld in de brief met Kamerstuk 21 501-07, nr. 987 is de zogenaamde activabeheerorganisatie Sareb (Sociedad de Gestión de Activos Procedentes de la Reestructuración) opgericht en zal binnenkort volledig operationeel worden op basis van een uitvoerig business plan. Als onderdeel van de plannen voor herstructurering of afwikkeling zullen banken hun slechte activa moeten overdragen aan deze activabeheerorganisatie. Inmiddels is voor de Groep 1 banken het grootste gedeelte van de betreffende activa overgeheveld. In de nabije toekomst zullen ook de activa van de Groep 2 banken overgeheveld worden. Tenslotte is de herkapitalisatie van de levensvatbare banken bijna afgerond. De herstructurering van de banken met overheidssteun zal de komende tijd volledig geïmplementeerd worden, inclusief het afronden van de *burden sharing* exercitie. De afspraken omtrent *burden sharing* zorgen ervoor dat de vastgestelde kapitaalbehoeftes niet enkel uit publieke middelen worden aangevuld: conform het MoU vindt er *bail-in* van hybride kapitaalhouders en achtergestelde schuldeisers plaats bij banken die van publieke steun gebruik maken (zie ook brief met Kamerstuk 21 501-07, nr. 970).

Horizontale conditionaliteit

De horizontale conditionaliteit is van toepassing op de gehele Spaanse financiële sector, niet enkel op banken die publieke steun ontvangen en op het toezichtstelsel. Deze voorwaarden richten zich op vier aspecten: (i) transparantie van banken naar de consument en toezichthouder en bredere consumentenbescherming, (ii) beleid op het gebied van beloningen; (iii) betere regulering van en toezicht op banken en (iv) betere governance van de FROB, het depositogarantiestelsel (FGD) en de spaarbanken.

De tweede voortgangsrapportage stelt op het terrein van horizontale conditionaliteit aanzienlijke vooruitgang is geboekt. Spanje heeft nu aan bijna alle gestelde horizontale conditionaliteit uit de MoU voldaan, op een beperkt aantal onderdelen wordt het werk nog afgerond. Dit betreft o.a. de hervorming van de *governance* van spaarbanken, een herziening van de toezichtprocedures bij Banco d'España, hervorming van de regels voor kredietconcentratie en voorzieningen, en de verbetering van het kredietregister.

Conditionaliteit overheidsfinanciën en macro-economische onevenwichtigheden

In het bankenprogramma van Spanje is ook opgenomen dat de voortgang van de afspraken die zijn gemaakt in het kader van het Europees Semester, waaronder de buitensporigtekortprocedure en de macro-economische onevenwichtighedenprocedure, nauw en op reguliere basis gemonitord zullen worden. Dit gebeurt parallel aan het reviewproces voor de conditionaliteit voor de bankensector. Het is aan de Europese Commissie om, in het kader van het Europees Semester, te beoordelen of Spanje effectief gevolg geeft aan de aanbevelingen onder de buitensporigtekortprocedure.

De Europese Commissie concludeert dat de macro-economische situatie uitdagend blijft door de hoge en stijgende werkloosheid, krimp van het bruto binnenlands product en de hoge interne en externe schuld. Ondanks de belangrijke vooruitgang die reeds geboekt is, blijft verdere consolidatie van de overheidsfinanciën en implementatie van structurele hervormingen nodig, dit alles langs de lijnen van de landenspecifieke aanbevelingen voor Spanje in het kader van het Europees Semester van 2012.

Verder concludeert de voortgangsrapportage dat het budgettaire raamwerk verder versterkt kan worden en het terugkerende gat in de begroting voor de sociale zekerheid aangepakt moet worden. De implementatie van de budgettaire stabiliteitswet is een grote vooruitgang op het gebied van transparanter en tijdig rapporteren over begrotingsresultaten. Er valt nog winst te behalen door de voorzieningen in de budgettaire stabiliteitswet voor een «early warning» en correctieve mechanismen effectiever en transparanter te maken. De plannen voor een onafhankelijke budgettaire Raad zijn nog in een voorbereidende fase en zouden versneld moeten worden om deze Raad een effectieve rol te kunnen laten spelen bij de begroting van 2014.

Conclusie

Naar het oordeel van de Europese Commissie en de ECB en het IMF voldoet Spanje tot op heden aan de eisen die zijn gesteld ten aanzien van de financiële sector in het kader van het steunprogramma voor de Spaanse bankensector. Nederland onderschrijft het oordeel van de Europese Commissie en de ECB. Er is geen uitkering van een tranche verbonden aan de uitkomsten van deze missie.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

De minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem